

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za cele strani 50 K, za pol strani 30 K, za četrti strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oglasila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znatno popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oglasila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Napredna organizacija.

(Od našega zvestega dopisnika.)

Z velikim zadoščenjem opazujemo, da nasveti in resolucije zadnjega shoda zaupnikov narodno-napredne stranke niso padli na nerodovita tla in da se pojavlja neko mlado, mnogoobetajoče gibanje v vrstah naprednjakov starejšega in mlajšega pokoljenja. Preteklo nedeljo je napredna stranka sklicala kar tri shode, ki so se vsi prav dobro obnesli in jasno pokazali, da ima napredna ideja podlago tudi po deželi, samo treba je stopiti iz dosedanje pasivnosti, in vrste naprednjakov se bodo množile, klerikalci pa bodo jeli spoznavati, da stoje pri svojem gospodarstvu v deželi pod strogo kontrolo samostojno mislečih prebivalcev naše dežele. V Litiji in Cerknici se je tudi že sestavil pripravljalni odbor za »napredno politično in gospodarsko društvo« dotičnega okraja v smislu resolucij zadnjega shoda zaupnikov.

V več člankih smo na tem mestu že pred par leti opozarjali, vodstvo narodno-napredne stranke na to, da se organizacija stranke mora izpopolniti s političnimi društvi na deželi, da bo tako središče imelo oporo v krajevnih odborih, do katerih se bo obračalo v načelno važnih splošnih zadevah, posebno pa v zadevah, ki se tičejo dotičnega okraja. Z resno voljo, ki se pojavlja sedaj v stranki, se bo dala ta organizacija izvesti po vseh sodnih okrajih v deželi. Ljudstvo hrepeni po politični izobrazbi, in klerikalci so jo s svojimi shodi, svojim časopisjem in gospodarsko organizacijo že toliko vznemirili, da začenja spoznavati, kdo mu hoče dobro, kdo mu želi svobodnega razvoja in kdo ima pri tem postranske namene. Tudi Gorenjci, ki so sicer najbolj kon-

servativni, se pričenjajo gibati. V radovljiškem okraju opazujemo že toliko politične zrelosti, da bo že pri prihodnjih volitvah precej trda predla klerikalnemu kandidatu; tudi kmetje iz kranjskega okraja so se precej naveličali klerikalne komande iz Ljubljane in gotovo je tudi v kamniškem okraju mnogo mož, ki so pripravljeni širiti antiklerikalno gibanje.

Zato pričakujemo, da vodstvo narodno-napredne stranke prične s shodi po gorenjskih večjih krajih in mi mu bomo šli radi na roko pri snovanju političnih in gospodarskih društev po posameznih sodnih okrajih. Naš list je po kranjskem, škofjeloškem in zlasti po radovljiškem in kranjskogorskem okraju danes že toliko razširjen, da mu je treba dati le še nekoliko širšo podlago in bo mogel prav uspešno pobljati vpliv klerikalnega »Domoljuba«. Ako se osnuje na Gorenjskem sedem naprednih političnih društev, ki bodo seveda morala skrbeti tudi za povzdigo naprednega časopisa, ako se istotako po Dolenjskem in Notranjskem ustanove taka društva, tedaj je po našem mnenju najbolj pametno in tudi edino smotno, da se sedanji že udomačeni lokalni listi »Gorenjec«, »Notranjec« in »Belokranjec« (Dolenjec), katerim se ne morejo odreči marsikateri zasluge za razširjanje napredne ideje, času primerno uredi in izdajajo kot glasilo naprednih društev v dotičnem delu dežele. Mi se ne bojimo čisto nič, da bi pri tem trpela enotnost; kajti v načelnih vprašanjih bo moralo osrednje vodstvo dajati svoja navodila, v krajevnih in postranskih zadevah je pa celo koristno, da se slišijo in razpravljajo različna mnenja. Tem listom dosedaj ni bilo mogoče tako uspešno vršiti svoje naloge, ker so bili navezani sami nase,

brez vsake pomoči od zgoraj in spodaj. Ako pa stoji za listom kopa političnih društev z več sto člani, tedaj se pač lahko list postavi na širšo podlago, ker uredništvo podpirajo stalni sotrudniki, in zato gradivo v listu postaja zanimivejše, obsegajoče ves okraj: s tem pa zopet raste število naročnikov. Ko bi ti listi izhajali vsako soboto, bi tudi marsikateri poučni ali gospodarski članki izšli v vseh listih, ki bi izhajali od vodstva stranke, v ostalem bi se pa listom z ozirom na krajevne razmere moralo pustiti precej samostojnosti.

Pa ne samo politični shodi, tudi gospodarski sestanki in javna predavanja so nujno potrebni, in tudi tu vabimo vodstvo narodno-napredne stranke, pa tudi načelnštva naših prosvetnih in gospodarskih osrednjih društev, da prično z intenzivnim delom. Samo da je začetek storjen, nadaljevalo se bo že tudi z močmi, ki so na razpolago v dotičnem sodnem okraju. Trgovsko društvo »Merkur«, »Zveza slovenskih zadrug«, »Akademija«, »Prosveta« i. t. d. imajo hvalevredno nalogo delati za gospodarsko in umstveno samosvojo med Slovenci. Želimo videti zastopnika teh društev večkrat v svoji sredi. Naše ljudstvo, vzgojeno v moderni šoli, želi nadaljne izobrazbe. Na vas je, da mu jo daste in je usposobite za trdo borbo in narodni obstanek!

Prva železniška postaja s samoslovenskim napisom na Gorenjskem.

Iz Žirovnice se nam poroča vesela vest, da so bili pri ondodni železniški postaji, na čakalnici, ki je občinska last, nameščeni samoslovenski napisi.

PODLISTEK.

Ljubezen tete Marjete.

Ivan S. Olševski.

Solnce je prijazno sijalo, ona pa je stopala ž njim po Lazaretni gori, z roko v roki, ramo ob rami. Čutila je, kako močno mu utriplje njegovo mladeniško srce, čutila toploto njegovega krasnega, od življenja kipečega telesa, čutila v živo njegove ognjene poglede — pričakovala je samo, kaj da porečejo njegova usta in v tem pričakovanju se je vsa tresla od neke sladke vznemirjenosti.

Toda njegova usta so molčala.

Spustita se po parobku in prideta do znane studenca. Obstaneta.

»Marjetica!«

Kako milo, sladko in ljubeznivo je izgovoril njeno ime! Povzdignila je svojo vročo glavico in ga pogledala naravnost v oči.

»Ah, moj Milan!«

In glavica ji je omahnila na njegove prsi. Tedaj pa ji je privzdignil nalahno glavico in jo strastno poljubil . . .

V tem trenutku nekaj zagrmí po gori. Pogledata kvišku — nad njima črn, grozeč oblak, — pogledata po gori — skale se vale proti njima — pogledata studenec — iz njega je nastal cel hudournik, a iz njega iztega čela vrsta pošasti svoja pogubonosna žrela proti njima.

Solnce se je skrilo in zagrnila jih je črna, neprodurna megla.

»Milan, rešiva se!«

Tedaj pa zgine i oblak i skale i hudournik i pošasti, pa tudi Milan — teta Marjeta pa se znajde v topli izbi, pri peči v mehkem fotelju.

»Kaj —?! Zadremala sem po kosilu! Oh te sanje!«

In njene še vedno mladostno žive oči so obvisle na sliki, obešeni nad njeno posteljo. Žalostno sentimentalni izraz se razlije po njenem že velem licu. Čimbolj se je njena volja upirala misliti nanj, tembolj so ga iskale njene oči. Naslikan pa je bil nad njeno posteljo kot mlad, visok, vitek mladenič, krepkih, odločnih potez, živih oči in kodrastih las — ravno tak, kot je stopil prvokrat pred njo na drsališču tam doli pod mestom.

»Boš šel Markec! Kec!«

S temi besedami je odpravljala svojega ljubljence starega mačka, ki ji je silil v naročje. Toda bil je že vaje tolikih vzklikov. Mirno se je vsedel v njeno naročje in zadrmljal najlepšo melodijo — menda tudi o prvi ljubezni. In še predno se je zavedel, da sedi na varnem, ga je že gladila tetina roka.

Njene misli pa so splavale zopet nazaj v srečno mladost.

»Torej kje je že bilo? Aha na drsališču!« Hotela je narediti najlepšo, toda tudi najbolj komplicirano figuro — s čim se vse hoče postaviti

šestnajst-do sedemnajstletna, komaj penzionata prosta deklica! — kar ji spodrsne in pade. Prvi, ki je bil pri nji, je bil on.

»Z dovoljenjem, gospodična!«

Elegantno ji je podal svojo roko in ji pomagal na noge. Nato se je nalahno poklonil in jo hotel odkuriti; toda njo je nekaj prešinilo in navdalo s pogumom.

»Dovolite, nežnani gospod, da Vam izrečem najtoplejšo zahvalo za Vašo prijaznost in trud!«

»O prosim, gospodična! Danes je jako nevaren led!«

Vjameta se z očmi in oba zardita. Tu mu pride na misel »neznani gospod«.

»Sicer pa dovolite, gospodična! Jaz sem osmošolec Milan Cvet.«

»Marjetica Pelikanova.«

»Oh ta maček, kako je vroč!« Energično ga je stresla z naročja. Nato pozvonil. Prikaže se njena postrežnica.

»Micka, preveč si naložila v peč! Vidi, kako mi je vroče!«

Čudila se je Micka, da je teti danes vroče, dočim ji ni nikdar dovolj toplo. In ta rdeča lica in te nenavadno žareče oči!

»Ali smem odpreti okno, gospodična?«

»Ne ni treba! Lahko greš!«

Odšla je Micka in se čudila, čemu da jo je pravzaprav teta klicala. Ta pa je mislila dalje.

Dalje. prih.

Razvoj cele zadeve je zelo zanimiv in zato naj ga na kratko orisem. Po znanih septembrskih dogodkih v Ljubljani je ukazal tudi breznjski župan g. Anton Kržišnik počrtni nemški napis na čakalnici, radi česar je naperilo državno pravdnistvo proti njemu tožbo. Ker je pa ravnal g. župan v zmislu sklepa občinskega odbora, sloveč, da morajo biti vsi napisi v občini samoslovenski, mu niti sodnija, niti glavarstvo nista mogla do živga. Nato je hotela železnična uprava na zvijačen način ujeti g. župana; pripeljala sta se namreč dva gospoda ljubljanske sekcije, poklicala g. župana na lice mesta in ga vprašala, koliko odškodnine zahteva občina za ponesnženje desk, ako se izsledi pravi krivec; vrli mož je pa izjavil na to vprašanje, da se je to izvršilo na njegov lastni, tozadevni ukaz. Ves pogovor se je moral vršiti seveda v blaženi nemščini, ker uradnika drugega jezika nista bila zmožna. Ko sta gospoda trdovratno venomer trdila, da morajo vsekakor napisi biti dvojezični, ju je župan ugual popolnoma v kozji rog z vprašanjem, zakaj da pač železnica ne nastavlja pri nas tudi dvojezičnih inženjerjev. Z dolgimi nosovi sredi kiselih obrazov sta jo na to odkurila s prvim vlakom.

Skoraj nato jo dala železnica samolastno prebarvati deske ter seveda namestila na prvem mestu nemški napis: «Scheranitz-Zirovnica»; vrhutega je pa poslala račun za prenovljenje desk občini.

Občina je hvaležno vrnila račun, a istočasno vročila oster protest proti takemu postopanju tržaski direkciji ter naznanila, da se po preteku enega meseca namestijo samoslovenski napisi, v slučaju da železnica ne prevzame čakalnice v svojo upravo, ali pa ne dokaže s pravnomočnim reverzom, da ima pravico svojevoljno obešati napise na občinski čakalnici.

Rok je pretekel brezuspešno in g. župan je dosledno razobesil samoslovenske napise, stare deske je pa pustil pomotoma v čakalnici. Ali glej! Že drugi dan, t. j. 4. t. m., je prišel železniskemu čuvaju ukaz, da se morajo namestiti stari napisi, a odstraniti samoslovenski.

Toda zadela je kosa na kamen, g. župan je zopet precej dal odtrgati dvojezične deske, katere je na to sbrani v občinskem uradu, da ne bodo delali nadalje izkušnjav železnici in namestil slovenske napise, obenem pa zažugal direkciji s tožbo radi motanja posesti, ako se drzne še nadalje vti-kati v to zadevo.

Umevno je, da bodejo napisi v oči razne železničarje nemške ali psevdonemške narodnosti, ker se napravljeni v slovenskih barvah: deske imajo širok višnjevi rob in v sredi je na belem polju z rdečimi črkami zapisano ime: «Zirovnica».

Že pred letom je bil naš vrli g. župan — sirom slovenske domovine znani «Trebušnikov stric» — strah nemških napisnih desk na Triglavu, a sedaj se je zopet pokazal kot mož na svojem mestu, ki noče biti poslušen nepostavni, paševski komandi ultragermanov pri železnici. Živel!

To je sedaj prva postaja s samoslovenskim napisom, a upamo, da se v kratkem število takih postaj pomnoži.

Shod zaupnikov narodno-napredne stranke.

Dalje.

Narodni program.

Kakor veste, je narodno-napredna stranka vsled prve in najpoglavnejše točke svojega programa narodna stranka. Ona si mora torej prizadevati, da svojemu narodu izvojuje samostalno narodno življenje in svobodno razvijanje. Njen ideal je torej popolna narodna avtonomija, končni cilj pa združitev z ono jugoslovansko skupino v okviru naše države, katere obrisi so se vsled aneksije Bosne in Hercegovine ravno v poslednjih dneh začeli tako jasno kazati. Ni mi treba zagotavljati, da je vodstvo narodno-napredne stranke imelo ta načela vedno pred očmi in da se je po njih zvesto ravnalo. To dokazujejo vse oficijalne izjave vodstva; dokazujejo pa tudi časnikarska glasila, ki so prostovoljno postavljala se v službo narodno-napredne stranke.

Stranka je demokratična in svobodno-miselna.

Drugo temeljno načelo stranke je demokratizem. Tudi le-temu se vodstvo stranke ni izne-verilo, temveč je skrbelo za poglobitev demokratičnega naziranja v vseh vrstah stranke. Najboljši dokaz temu je popolnitev strankine organizacije, o kateri si bodem dovolil kasneje obširneje po-ročati; le toliko bodi tukaj naglašeno, da je vodstvo

narodno-napredne stranke od zadnjega shoda za-upnih mož sem vestno se trudilo za socialni in gospodarski položaj vseh stanov in vseh slojev našega naroda.

Končno je narodno-napredna stranka svobodno-miselna stranka ter je kot taka čutila dolžnost delovati predvsem za povzdigo duševne izobrazbe narodove, saj je le ta v stanu privedi do samo-stojnega mišljenja in svobodnega naziranja.

Gospodarsko in socialno delo.

Najobširneje se je pa poslednji shod zaupnih mož pečal z gospodarskim in socialnim položajem posameznih stanov našega naroda. Vodstvo stranke je zatorej prevzelo od njega obilo težkega, a pre-potrebne dela. Znano je, da se do novembra leta 1906. stranka ni s tisto intenzivnostjo, kakor bi bilo želeli, lotevala gospodarskega in socialnega dela. Pač se ne more reči, da bi se v tem ne bilo ničesar storilo, kajti nastali so denarni zavodi in ustanovila se je celo banka; a onega sistema-tičnega dela, ki je dandanes neobhodno potrebno, se je pogrešalo. Vendar nečem s tem prejšnjemu vodstvu ničesar očitati; glavna napaka je namreč bila, da stranka ni imela izvrševalnega organa in da je tako marsikaka zasnovana stvar, katere bi — izvršena — mogla imeti najboljše posledice za narod in strankino organizacijo, ostala neizvedena. Vodstvo se je zatorej takoj po shodu dne 15. novembra leta 1906. sešlo ter se je posve-tovalo, kako temu zlu odpomoči in sklenjeno je bilo, da se naj najame stalni tajnik. Ta sklep se je izvršil in od tedaj je zavladovalo v stranki tudi rednejše delo. Pripomniti mi je pa potreba, da so se posamezni člani strankinega vodstva, katero se je v seji dne 23. junija leta 1907. s koopcijo popolnilo z mladimi, delaželnimi rodoljubi, prav goreče lotevali dela za izvedbo obširnega, na večkrat imenovanem-shodu zaupnih mož spreje-tega programa. Predvsem se je proučevalo vprašanje, če bi bilo mogoče doseči preselitev „Za-družne zveze“ iz Celja v Ljubljano. Vršile so se v tem oziru obširne obravnave, katere sem v imenu strankinega vodstva vodil jaz; končno pa se je po vsestranskem preudarku izprevidelo, da se ne kaže v Celju udomačene „Zadružne zveze“ premeščati, temveč da je najbolje, ako se v Ljub-ljani osnuje posebna zveza. In to se je tudi iz-vršilo. „Zveza slovenskih zadrug“ posluje sedaj že drugo leto in vodstvo more biti ponosno na njen razvoj in na njen uspeh. Ne le, da se ji je posrečilo združiti večino najstarejših in najbolj fundiranih posojilnic ter mnogo zadrug, ustano-vila je tudi precejšnje število novih, rajfajzenskih posojilnic in nekaj gospodarskih zadrug, tako da je upanje, da postane v kratkem ena najmočnejših organizacij te vrste. V „Zvezi slovenskih zadrug“ je sedaj, ker ima jako spretno in agilno vodstvo, osredotočeno najvažnejše gospodarsko delovanje narodno-napredne stranke ter se bode to delovanje v kratkem raztegnilo na vse panoge gospodarskih zadrug.

Druga jako važna stvar, ki se je s sodelo-vanjem narodno-napredne stranke izvršila, je usta-novitev „Trgovske obrtne zadrug“. Tudi ta za-druška, ki ima namen trgovcem in obrtnikom pomagati s kreditom, deluje nadvse pričakovanje uspešno in postane sčasom brez dvojbe velika denarna moč. Kar se strokovne organizacije tiče, pripomniti je, da imajo narodno-napredni trgovci tako organizacijo v trgovskem društvu „Merkur“, narodno-napredni obrtniki pa v novo ustanovljenem „Obrtniškem društvu“.

Politična društva.

Politična društva so se začela s pomočjo mlajše inteligence narodno-napredne stranke sno-vati v Ljubljani v poslednjem času in ima Ljub-ljana sedaj že štiri narodno-napredna politična društva, dočim se peto ustanavlja. Skušnje, ki so se v Ljubljani napravile s temi društvi in pa njih vzpodbudljivi uspehi, so bile povod vodstvu, da je zasnovalo ustanavljanje podobnih društev po vsej deželi in upravičeno upanje imam, da se vam bode, čestiti gospodje zaupniki, na prihodnjem shodu že zamoglo poročati, da je naša politična organizacija dovršena.

Prosvetna in strokovna društva.

Istotako se snuje „Zveza prosvetnih društev“. Predpriprave so že skoraj dovršene in v tekočem letu nam bo mogoče sklicati v Ljubljani posve-tovanje odposlancev mnogoštevilnih teh društev zaradi zasnovanja „Zveze prosvetnih društev“. Ker je narodno-napredna stranka bila prva, ki je taka društva snovati začela, postala bode zveza teh društev krepka trdnjava narodne in napredne misli na Kranjskem.

Z veseljem je vodstvo v poslednjih dneh vzelo na znanje, da se je osnovala v Ljubljani „Narodna delavska organizacija“. Take organizacije se je že davno pogrešalo. Po skušnjah, kakršne so se na-pravile s podobnimi organizacijami v Trstu, Pulju in Gorici, ne dvomim, da bode ta organizacija tudi v Ljubljani prav dobro uspela. Vodstvo na-rodno-napredne stranke vzdrževalo bode ž njo, dasi ni sestavni del njene organizacije, vendar prijateljske odnošaje.

Ako bi imel glede doslej povedanega še kaj omeniti, bi bilo to, da bode vodstvo tudi z dru-

gimi organizacijami, naj so te tudi samostalne, skušalo stopiti v prijateljsko razmerje, ako bode videlo, da se po temeljnih točkah svojega pro-grama približujejo programu narodno-napredne stranke. Seveda bode pa predvsem spopolnjevalo svojo organizacijo.

Strankino glasilo.

Tu naj mi bode pa dovoljeno izreči svoje prepričanje, da narodno-napredna stranka trajno ne bode mogla obstati brez lastnega, poljudno pisanega glasila. O tej stvari se je v vodstvu večkrat in obširno razpravljalo. Do zaključka doslej ni še prišlo; vse pa kaže, da bode, čimbolj se razširi strankina organizacija, tembolj na dan sto-pala potreba po lastnem glasilu. Ako se pomisli v koliko tisoč izvodih se širi „Domoljub“ po kmetih ter vzame v poštev, koliko s svojo zavito in ščuvajočo pisavo škoduje, potem mislim, da se bodeče vodstvo ne bode moglo dolgo upirati prepričanju, da je naprednega, poljudno pisanega lista, ki naj bi se v tisoč in tisoč izvodih razširil po vsem Slovenskem, neobhodno potreba. („Tako je!“ „Bravo!“) Res je sicer, da deloma nalogo, ki naj bi pripadala temu listu, vrše lokalni listi; a po mojem mnenju to ne zadostuje, ker ti listi nikdar ne morejo biti tako mnogovrstni, kakor bi lahko bil splošni tiskovni organ stranke.

Končno ne morem si kaj, da ne bi izrekel s tega mesta svojo iskreno zahvalo „Slovenskemu Narodu“, ki je vodstvo prostovoljno podpiral pri težki njegovi nalogi ter s tem jako veliko pripo-mogel, da se je v kratkem času dveh let strankina organizacija tako temeljito popolnila, kakor sem povedal.

Organizujmo se!

Često, gospodje zaupniki, polagajo nas v grob, a mi, kakor vidite, še živimo. Pred nedavnim se je oglasil grobar iz vrste onih, s katerimi smo si bili doslej najbližji prijatelji in kateri ravno na-rodni napredni stranki ne morejo očitati, da jim ni bila vedno iz srca naklonjena in da ni storila, kolikor jej je bilo mogoče. Vi, ki ste se tu zbrali, ste se zbrali kot živ dokaz, da ste zdravi člani krepkega organizma, in da so silno slabi proroki oni, ki že leta in leta ta organizem polagajo v grob. Naj bode torej današnji dan dan preporoda k novemu krepkemu življenju na jezo vseh teh dobrih prijateljev naših. Bodite, gospoda, vsakdo na svojem mestu v strankini organizaciji, skrbite, da se ondi, kjer je, popolni, kjer ni, ustanovi in tako se snidemo na bodočem shodu tem zado-volnejši in na tem večjo jezo naših pritivnikov. (Splošno odobravanje).

Dalje prih

Širite Gorenjca!

Agitirajte zanj, pridobivajte mu novih naročnikov. Čim več plačujočih na-ročnikov bo imel list, tem popolnejši, :: obširnejši in zanimivejši bo! ::

Poučni listek.

Največje stavbe na svetu.

Eiffelov stolp	300.0 m
Washingtonov steber	170.0 »
Mestna posvetovalnica v Filadelfiji	163.0 »
Stolna cerkev v Ulmu	162.0 »
Dom v Kolinu	158.0 »
Keopsova piramida v Egiptu	151.0 »
Katedrala v Rouenu	146.8 »
Nikolajeva cerkev v Hamburgu	144.0 »
Katedrala v Straßburgu	142.3 »
Martinova cerkev v Landshutu	141.0 »
Visoki dimnik kraljeve Halsbrückove topilnice v Freiburgu na Saskem	140.0 »
Kafrova piramida v Egiptu	138.0 »
Štefanova cerkev na Dunaju	138.0 »
Petrova cerkev v Rimu	137.5 »
Cerkev Notre Dame v Antwerpnu	134.7 »
Katedrala v Amiensu	131.6 »
Petrova cerkev v Berlinu	129.0 »
Stolna cerkev v Freiburgu v Breigavi	125.0 »
Stolna cerkev v Antwerpnu	123.0 »
Katedrala v Salisburju	122.8 »
Torrasso-stolp v Kremoni	121.0 »
Katedrala v Florenciji	118.0 »
Vodovod v Spaletu	116.0 »
Petrova cerkev v Hamburgu	113.0 »
Cesarja Viljema spominska cerkev v Berlinu	113.0 »
Pavlova cerkev v Londonu	111.0 »
Mestna hiša v Bruslju	110.6 »
Katedrala v Milanu	108.0 »
Dašu piramida v Egiptu	100.0 »
Kip svobode v New-Yorku	100.0 »
Patrickova cerkev v New-Yorku	100.0 »
Votivna cerkev na Dunaju	99.0 »
Ženski stolpi v Monakovem	99.0 »
Markova cerkev v Benetkah	99.0 »
Stolna cerkev v Bremenu	98.8 »
Katedrala v Norwichu	96.0 »
Trgovska zbornica v Chicagu	92.3 »
Katedrala v Lincolnu	91.4 »

Trinity-cerkev v New-Yorku	86:5 m
Stolna cerkev v Meksiku	84:2 »
Katedrala v Elyju	81:0 »
Panteon v Parizu (kjer je Napoleon pokopan)	79:0 »
Cerkev Notre Dame v Parizu	74:3 »
Državna zbirnica v Berlinu	73:0 »
Katedrala v Canterburyju	71:5 »
Cesarja Viljema spomenik na Kyffhauserju	69:0 »
Kip svobode v pristanišču v New-Yorku	68:1 »
Hermannov spomenik v Tevoborskem gozdu (ob Grotenburgu)	57:4 »
Nagnjeni stolp v Gizi	55:0 »
Steber zmage v Berlinu	51:0 »
Kolosej v Rimu	48:5 »
Spomenik v Niederwaldu	34:5 »
Bavaria v Monakovem	28:0 »

Gospodarski del.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

je imela dne 4. sušca t. l. svoj IX. redni občni zbor. Iz bilančnega poročila za preteklo leto posnemamo sledeče podatke: **Aktiva:** blagajna K 299.775:94, menice: K 5.438.225:29, devize valute in movci K 36.930:84—predjumi na vrednostne papirje K 1.814.126:86, vrednostni papirji K 1.075.818:20, dolžniki K 7.583.759:40, realitete in uprava K 200.927:50. **Pasiva:** Delniški kapital K 3.000.000—, vloge na knjižnice K 4.279.981:61, vloge na tekoči račun K 7.015.078:70, upniki K 1.529.351:02, transito obresti K 47.298:39, rezervni zaklad K 322.192:36, pokojninski zaklad K 30.347:10, čisti dobiček l. 1908 K 217.104:81 skupno s prenosom dobička iz l. 1907 K 221.830:91. Račun izgube in dobička izkazuje v breme: Obresti K 706.328:40, upravni stroški, plača in stanarina: K 111.427:96, davki in pristojbine K 40.426:29, odpis inventarja in negotovih terjatev K 9.104:32, čisti dobiček za l. 1908 inkl. prenos iz leta 1907 K 224.830:91. V dobro: obresti K 924.363:69 iznos bančnih poslov in raslitet K 160.028:09, prenos dobička iz leta 1907 K 7.786:10. V preteklem poslovnem letu se je zvišala delniška glavica od K 2.000.000—na K 3.000.000—, skupni promet vseh bančnih oddelkov je znašal K 632.340.981:66. Na predlog upravnega sveta je sklenil občni zbor izplačati 6% dividendo. t. j. K 24—za vsako delniško kar znaša skupaj K 120.000—nadalje odkazati od čistega dobička rezervnemu zakladu K 27.807:64, pokojninskemu zakladu K 5.000—, posebnem rezervnemu zakladu K 30.000—, v dobrodelne namene K 7.000—in K 24.398:31 prenesti na nov račun. Z veseljem konstatiramo ta lep napredek Ljubljanske kreditne banke, katera s svojimi podružnicami v Splitu, Trstu, posebno pa v Celovcu neumorno deluje za povzdigo in procvit slovenskega, oziroma jugoslovanskega gospodarstva. In letos že prične se z gradnjo lastne palače, katera ne bo le dostojna in ponosna reprezentantinja Ljubljanske kreditne banke ampak tudi pravi kras in dika metropole slovenske, bele Ljubljane.

Tedenski sejem v Kranju dne 1. sušca 1909. Prignalo se je — konj, 92 glav domače goveje živine, 13 glav hrvaške goveje živine, 4 domačih telet, — hrvaških telet, 21 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovc, — hrvaških ovc, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—46 K. Pšenica K 12:75, proso K 7:75, rž K 10—, oves K 9—, ajda K 9—, repno seme K 80—, fižol ribničan K —, mandalon K —, koks —, krompir K 3:30 za 50 kg, seme dom. detelje 55—58.

Mostna hranilnica v Kranju. V mesecu svečanu 1909 je 344 strank vložilo 130.732 K 07 v, 356 strank je dvignilo 166.586 K 05 vin. 9 strankam se je izplačalo posojil 28.890 K — vin. Stanje hranilnih ylog 4.573.579 K 90 vin. Stanje posojil 2.850.817 K 45 vin. Denarni promet 634.812 K 81 vin.

Mostna hranilnica v Radovljici. V mesecu svečanu 1909 je 245 strank vložilo 86.530 K 24 vin. 236 strank vzdignilo 60.146 K 56 vin. 24 strankam se je izplačalo posojil 33.100 K. Denarni promet 306.473 K 21 vin.

Mostna hranilnica v Kamniku. V mesecu svečanu 1909 je 248 strank vložilo 62.130 K 99 vin. 156 strank vzdignilo 46.168 K 75 vin. 8 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 18.900 K. Stanje hranilnih ylog 1.728.522 K 92 v. Stanje hipoteknih posojil 1.268.114 K 19 vin. Denarni promet 323.288 K 20 vin.

Mlekariki tečaj na Vrhniki privedi deželni odbor kranjski od 15. aprila do 15. septembra t. l. V tečaj se sprejemajo mladeniči, ki so stari najmanj 16 let, krepki in zdravi. Revnejši gojenci iz Kranjske dobijo hrano in stanovanje zastojni, pouk je brezplačen. Poučevalo se bode o splošnem mlekarstvu, maslarstvu in sirarstvu, o strojih in parnih kotlih, o preiskovanju mleka in mlečnih izdelkov, o živinoreji in krmljenju, združništvu, zakonodajstvu, knjigovodstvu, računarstvu, spisu, kemiji in bakteriologiji, sploh vse, kar mora danes znati vsak dober voditelj mlekarne. Prošnje, katerim je priložiti domovnico in zdravstveno spričalo, je vlagati do 15. marca t. l. na deželni odbor kranjski.

Dobava železniških pragov. C. kr. trgovsko ministarstvo naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo na trgovski borzi v Bruslju dne 17. marca 1909 ob 12. uri opoldne vršila ponudbena razprava za dobavo hrastovih in bukovih železniških pragov (švelarjev). Dotični pogodni zvezek št. 123 leži pri c. kr. avstrijskem trgovskem muzeju na Dunaju.

Slovanske in nemške kmetijske zadruge v Avstriji. Koncem l. 1907 smo imeli Slovani v Avstriji 3951, Nemci pa 3270 kmetijskih zadrug; Slovanske se dele tako: Čehi 2166, Poljaki 822, Slovenci 562, Hrvati 206, Srbi 181 in Rusini 176. Kakor smo že enkrat povdarjali, ko smo omenili število jugoslovanskih zadrug v Avstriji: mi Slovani se gospodarski organiziramo in utrjujemo; ker je pa gospodarska moč predpogoj politične, moramo postati sčasoma politično najmočnejši faktor v Avstriji.

Veliki snežni zameit.

Od leta 1895 (potresno leto) ni na Gorenjskem naenkrat padlo toliko snega, kakor v noči od 1. na 2. t. m. Pri nas v Kranju ga je padlo to noč 80 cm. Razume se, da je bil vsled tega promet zelo oviran. Vlaki so ali popolnoma izostali, ali pa imeli velike zamude. Dopoldanski vlak, ki prihaja ob pol 12. uri v Ljubljano, je došel tja šele ob 7. uri zvečer.

Dva ponočna vlaka sta običala v snegu, eden v Ratečah, drugi v Kranjski gori. Od spodnje gorenjske strani je bilo tedaj mogoče priti le do Jesenice. Tudi na progah Jesenice-Celovec, Beljak-Pontafelj, Beljak-Rož, Jesenice-Trst je bil ustavljen železniški promet. Vojaki iz Celovca in Ljubljane so došli, da so odkidali visoko zapadel sneg. Pri Beljaku je snežni plaz zasul 8 delavcev, 7 so jih rešili. Vozna pošta Gorenja vas-Skofja Loka se je morala dne 2. sušca kljub vsemu naporu v Poljanah obrniti nazaj v Gorenjo vas. — Na Dovjem je sneg zasul tri osebe družine delavca Janežiča, v torek zjutraj ob dveh, v drvarski koči, četrť ure daleč od postaje pod hribom, na desnem bregu Save. Mož Janežič se je čez več ur s trudom izkopal iz snega in klical na pomoč; bil je poškodovan, da je pljuval kri. Prinesli so ga v Zupanovo gostilno pri postaji, kjer je bil previden. Rekel je, da sta žena in sin mrtva pod snegom, ker se nista nič oglasila. Ko so šli pa možje pod vodstvom lovca Babiča jih iskati, so izkopal ženo mrtvo, ležečo na ustih, sina Lorenca pa še živega, nepoškodovanega. — V Bohinju je snega čez 2 m. Ljudje spravljajo sneg raz strehe, ker se boje dežja. Sneg je suh kakor moka. Promet med vasmi je popolnoma zaprt. Tudi na železnici so občutne zamude. Cesta skozi „Štenge“ je zapadena. Vsak promet je izključen. To, čez 20 km dolgo cesto bo treba odkidati z lopatami, ker snežni plug ne more prodreti ogromne snežne plasti. Kakor vse kaže, bo nastopilo deževje. Barometer je padel ponoči od 1. na 2. sušca 15 mm pod normalo. — V „Jelovici“ so oglati namerili dne 2. t. m. snega 2 m 10 cm. — Z Žirovnice se nam piše, da je zadnje dni padlo toliko snega, da najstarejši ljudje ne pomnijo kaj takega. Z gor drve plazovi, tako da preti gozdovom velika nevarnost. Pravijo, da je po gorah okrog treh metrov snega.

Sneženi zameti so napravili na progi Celovec-Trst velike poškodbe. Brzovlak iz Trsta je običal v zametu pri Podgorju, iz katerega so ga šele po večurnem napornem delu rešili. Potnike nasprotno vlaka, kateri je čakal v Celovcu, so nameravali poslati čez Beljak, kar pa zopet ni bilo možno vsled popolnega zameta proge med Rožico in Blačami.

Vojna s Srbijo?

Mnogo se zadnji čas govori in piše o vojni Avstro-Ogrske s Srbijo. Srbi zahtevajo, da se jih odškoduje, kar so izgubili na moči, ko se je Avstrija vsled aneksije Bosne globeje vrnila na Balkan. Srbija in Crna gora želita, da se popravi ravnotežje, ki ga je pokvarila Avstro-Ogrska.

Angleški in nekateri ruski časopisi poročajo, da so prepričani o neizogibnosti avstro-srbske vojske. Srbija odločno vstaja pri svojih zahtevah in se neprenehoma oborožuje. Crna gora, zvesta zaveznica Srbije, je razpostavila ob mejah 7 tisoč mož. Rusija se je zadnji čas odločno postavila na stran Srbije. Le Nemčija se drži Avstrije. Vse druge države so ali pasivne ali celo nasprotne Avstriji.

Vojne priprave v Rusiji. „Dziennik Polski“ javlja iz Podwoločyske: V Pruskurov ob galiski meji je došlo te dni 5 častnikov, ki so hodili od hiše do hiše ter poizvedovali, koliko vojakov bi se moglo nastaniti v vasi. V Podwoločysko se je predvčerajšnjim pripeljalo s posebnim vlakom 1000 kozakov. Nastanili so jih v tamošnji vojašnici.

V političnih krogih so mnenja, da je sedaj položaj tak, da je vsak dan pričakovati takšnih zapletajev, ki lahko povzročijo vojno. Ako Evropa noče vojne, se mora nemudoma složiti. Javno mnenje na Ruskem ne bo nikdar pripustilo, da bi katerakoli sila zarobila Srbijo. Ako bi Avstro-Ogrska napadla Srbijo,

potem je vojna med Rusijo in Avstro-Ogrsko neizogibna.

Iz Bukarešta se poroča: Vojno ministarstvo je ukazalo mobilizacijo 1. in 2. armadnega zbora. Obmejne straže na sedmograški meji so pomnožene.

Kraljica Jelena za Srbijo in Crno goro. Italijanska kraljica Jelena je poslala svoji materi kneginji Mileni pismo, v katerem jej zagotavlja, da Srbija in Crna gora smeta računati na njeno in Italije dejansko pomoč. Pismo se konča s besedami: „Bodite prepričani, da ne bi mogla niti trenotka nositi italijanske kraljevske krone, da bi mirno trpela Italija, da bi mrli moji bratje in sestre trpeli tujo pestjo.“ Pismo kraljice Jelenne je napravilo tako na Cetinju kakor tudi v Belgradu kolosalen vtisk in provzročilo silno navdušenje.

Srbi se le branijo. „Narodni listy“ poročajo iz Belgrada, da so javili vojni poročevalci velikih angleških, ruskih in francoskih listov, ki so došli v Belgrad, svojim listom, da se name-rava Srbija le braniti in nikogar napadati.

Ameriški Srbi za domovino. V Ameriki se je prijavilo več tisoč tamošnjih Srbov za prostovoljce v eventualni vojni proti Avstro-Ogrski. Ti prostovoljci se dosedaj nabrali 50.000 dinarov za vojne namene ter jih poslali odboru za narodno obrambo v Belgrad. Srbsko društvo „Obilic“ v Lidu je nabralo v isto svrhu 10.000 dinarov, mesarska zadruga je poslala dva vagona konzerviranega mesa, razni drugi rodoljubi in rodoljubkinje pa so složili naravnost ogromno svoto 22.000 dinarov.

V ogrskem državnem zboru je te dni poslanec Mezöffy vložil interpelacijo zaradi vojne nevarnosti. V interpelaciji se pravi: „Ali je znano ministrskemu predsedniku, da označujejo inspirirane vesti časopisja, ki je blizu ministrstvu za zunanje zadeve le za vprašanje kratkih dni, da odpošlje vojna uprava skupno vojsko na takozvano kazensko ekspedicijo v Srbijo? Ali je znano ministrskemu predsedniku, da škodujejo vznemirjačoe vesti o vojni in vojne priprave trgovini, industriji in gospodarskemu razvoju, pa da plašijo očete in matere kateh, sinovi služijo v skupni vojski in ki bi morali zrtvovati kri in imetje, če res izbruhne vojna s Srbijo? Ali je ministrski predsednik, če mu je to znano, pripravljen pomiriti javno mnenje, ki je v skrbeh ter zagotoviti obupanim očetom in materam, da nimajo razloga za strah, ker ogrska vlada ne misli ne na vojno, ne na takozvano kazensko ekspedicijo? Ali pa je ministrski predsednik, če mu ni mogoče, dati taka pomirjevalna pojasnila, pripravljen, opozoriti vodjo zunanje politike v imenu ogrske vlade, da ne zeli nihče na Ogrskem vojne bodisi s Srbijo ali s katerokoli državo? Ali je naposled pripravljen, varovati staro in neizpremenjeno pravo Ogrske, da ne sme nihče pričeti vojne, če je ne dovolila prej kralj, pa tudi parlament?“

Uradno izjavo je v ponedeljek izdala srbska vlada, s katero svari, naj se ne verjame vznemirjačim govoricam, ki prihajajo večinoma iz kalnih virov. Vse govorice o napadih na meji, na Belgrad i. t. d. so brezpredmetne, doktor ne izreče svoje besede Evropa, v katero Srbija popolnoma zaupa. Vlada je Evropi odgovorna za korektno vedenje ob meji in zato se pričakuje od vsakogar, da bo pospeševal srbske interese v besedah in dejanjih s popolnoma korektnim vedenjem in z zmernostjo.

Turčija priznala aneksijo Bosne in Hercegovine. Iz Carigrada se poroča, da se je 26. februarja podpisal sporazum med Avstro-Ogrsko in Turčijo. Obenem je bojkotni odbor oficijelno naznanil, da je bojkot ponehal. Avstrijsko-turški sporazum obsega 9 točk. Najvažnejši sta prvi dve: v prvi se Avstrija odpove Sandžaku, v drugi pa Turčija prizna aneksijo Bosne. Točki se glasita: Člen I. „Avstro-Ogrska izjavlja izrečno, da se od-poveduje vsem pravicam, ki jih ima glede na Sandžak novipazarski glasom berlinske pogodbe in carigradskega dogovora 21. aprila 1879.“ Člen II. „Dogovor 21. aprila 1879, kakor tudi protest turške vlade proti odločitvi skupne avstro ogrske vlade glede na Bosno in Hercegovino, nadalje vse druge tej odločitvi nasprotujoče, od Avstro-Ogrske ali Turčije storjene odredbe in pogodbe se razveljavijo in nadomestijo s tem-le protokolom, ki določa, da je med Avstro-Ogrsko in Turčijo odstranjeno vsako nesporazumljenje glede na Bosno in Hercegovino, in osmanska vlada izrečno priznava položaj, ustvarjen po gori imenovani odločitvi.“

O srednji odbor za narodno obrambo je prejel od veslovansega društva v Moskvi obvestilo, da izdajo v 500.000 izvodih brošuro, naslovljeno „Rusija v nevarnosti“, ki pozove rusko vlado, naj ne trpi, da bi se srbske zahteve ne izpolnile. Če pride Srbija pod avstrijski jarem — tako bo baje pisala brošura — izgubi Rusija za vselej svoj vpliv na Balkanu in germanstvo bo za vselej grozilo obstoju ruske države.

Vojaske moči Avstrije in Rusije na galiski meji so sledeče: Avstrija ima tam 3 kore s 120 bataljoni, 100 eskadroni in 70 baterijami. Rusija 7 korov z 240 bataljoni, 350 svadroni in 170 baterijami. Vendar ima tam Rusija upoštevati še nemško mejo. Te vojne moči so sedaj vsled ruske politike, ki se obrača Srbom v prid, predmet splošne pozornosti.

Mrtvaška glava na mizi ruskega zunanjega ministra. Neznanca oseba se je vtihotapila v skrbno zastraženo pisalno sobo ruskega zunanjega ministra Izvolkega ter je položila na ministrovo pisalno mizo mrtvaško glavo, bodalce in napis: «Ako Izvolki izda naše srbske brate, bo zaboden.»

Umetnost in književnost

Knjige Slovenske Matice za l. 1908.

Zabavna knjižnica. Amerikanci, drama v starih dejanjih. Zofka Kveder-Jelovšek. Drama se bavi z izseljevanjem. Kmetje neke vasi sklenejo od-potovati v Ameriko, ker ne najdejo več dovolj zaslužka v gozdovih na Hrvaškem. V viharni noči se odpravljajo od doma, potem ko so se v vaški gostilni poslovili od otrok in žena. S tem se konča drama. Posamezne osebe se dobro opazovane, go-vore jedrnat jezik; nekateri prizori so ostro načr-tani in kažejo zdrav humor. Sicer pa je drama le odlomek, nekake dispozicije. V zadnjem prizoru sicer nastopi kot nekaka prorokinja na smrt bolna deklica, ki pravi, da bodo vsi izseljenci v tujini poginili, vendar to ne zadošča, ako hoče pisateljica v resnici in z uspehom delovati proti izseljevanju, kakor tudi ne, da učitelj proslavlja lepoto domo-vine in svari kmete, naj ne gredo z doma na slepo srečo. Pisateljica bi nas morala poučiti na vsak način o nadaljni usodi Amerikancev; potem bi drama res imela ostro izraženo tendenco in namen bi bil dosežen. — Krizantema in Cinibus. Novela. Milan Pugalj. Nekdo hoče maščevati smrt svojega očeta, ki je bil divji lovec, umori gozdarja, ki je povzročil očetovo smrt, in je zaraditega ob-sojen na štiri leta ječe. Ko se vrne domov, spozna neko deklico, ki je strastno zaljubljena v nekega cigana in ga naposled tudi poroči. A cigan je za-pustil. Zavetje ji da odpušteni kaznenec, ki se je udingal kot delavec. Nesrečnica je še vedno zvesto udana svojemu možu — ciganu, a čaka ga zaman in išče ter najde smrt s svojim otrokom v hladnih valovih. Novela na poseben način riše vso zgodbo in se odlikuje po resnični pesniški lepoti. Skromni po svoji vsebini in vsakdanji sta črtici «Anžiček» in «Evelina in Lina», ki ju je tudi napisal Mi-lan Pugalj.

Britanska svetopisemska družba, ustanovljena l. 1804, je izdala že več kot deset milijonov kron za prevode, tisk in razširjanje sv. pisma. Izdala je prevode sv. pisma v 400 jezikih. Družba ne služi nobeni posebni cerkvi in se ne peča s propa-gando za kako posebno krščansko konfesijo, marveč dela samo na to, da dobi vsak narod sv. pismo v svojem jeziku in to v dobrem, natančnem prevodu. Že pred 30 leti je izdala ta družba slo-venski prevod sv. pisma nove zaveze. Tisti pre-vod je oskrbel Josip Stritar. Zdaj je navedena družba priredila drugo, temeljito popravljeno izdajo tega dela, pri kateri se je zlasti gledalo na to, da bi se slovensko besedilo popolnoma ujemalo z najboljšimi grškimi rokopisi. Prevod je jezikovno uzoren in umeven tudi priprostemu narodu.

Našim rodbinam priporočamo

Kolinsko cikorijo!!

Dopisi.

Is Gorenje vasi. «In koj se oglasi jih sto, le-ta nam županil ne bo.» Te besede so mi prišle na misel, ko sem bral zadnji «Domoljubov» dopis iz poljanske doline. V naši fari se nahaja človek, ki se je tako daleč spozabil, da včasih veselo zapoje, ki se je tako zagrešil, da rad popeva v družbi z dekleti in fanti, ki je prišel na to pregrešno idejo, da bi se ustanovilo pevsko društvo. Ven z njim, zapeljivcem in pohujševalcem, iz fare z njim in z liberalnimi študenti! Tak glas se razlega pri go-tovih ljudeh v severnem kotu poljanske doline. Razsodite vi, nepristranski ljudje, ali je res greh, če se ustanovi pevsko društvo? Saj vendar ni lep-šega, če jo ob nedeljah fantje in dekleta zapoje. Ali ni pametno, da ob kaki prireditvi nastopi domači pevski zbor? Vi se pa proti temu bojujete in hočete zatreti to akcijo! Ne boste je zatrili, kajti dobra stvar se sama priporoča. Kje ste, vi prija-telji omike in napredka? Zakaj ste pa ustanovili izobraževalno društvo, zakaj celo pevsko? Kako ste vendar nedosledni! Kdo vam pa more pomagati, če so vaše pevake moči slabše kot one pri «Ta-boru». Še v bolj umazani luči ste se pokazali v gonji, katero ste začeli proti pevovodju-pismonošu. Zdi se mi, da druge glavne zapovedi krščanske ljubezni ne poznate, ali pa jo nosite samo na je-ziku. On je vsezkoni pošten, vesten in vsakomu priljubljen fant, tip pravega Poljanca. Ko bi on danes stopil na vašo stran, to bi bila pravcata glorijsa; saj vsakega radi sprejmete, tudi če je prej še tako hudo zabavljel na vas. Pevsko društvo pa se bo krepko razvijalo, pevci prepevali tako, da bo odmevalo od «Tabora» nad Gorenje vasjo tja na Trato, če vam tudi ne bo všeč.

Nekdo za društvo «Tabor».

Zgodovinski in sloystveni pregled za prih. teden.

7. marca: 1714. Mir v Rastattu, konec špan-ske nasledstvene vojske. — 1815. Napoleon I. se vrne z Elbe na Francosko. — 1833. * Skladatelj Johannes Brahms. — 1849. Avstrijska državna zborna v Kromeržu razglašena. — 1891. † Slavist France Miklosich na Dunaju. — 1897. † Naravo-slovec Simon Robič na Šenturški gori.
8. marca: 1835. † Viljem pl. Humboldt. — 1840. * Vseučiliški profesor dr. Gregor Krek na Čateni ravni pri Javorju nad Škofjo Loko.
9. marca: 1751. † Kemik H. Kr. Oerstedt. — 1905. Japonci zmagajo Ruze pri Mukdenu.
10. marca: 1825. * Slovincar p. Ladislav Hrovat v Zgornjem Tuhinju pri Kamniku.
11. marca: 1344. * Pesnik Torquato Tasso. — 1793. V Parizu osnujejo revolucijski tribunal. — 1848. Slovanski shod v svetovaslavskem kopa-lišču v Pragi.
12. marca: 1365. Rudolf IV. ustanovi vseuti-lišče na Dunaju. — 1651. Dr. Gregor Voglar-Car-bonarius v Naklem pri Kranju. Dr. Gregor Voglar je bil zdravnik ruskega carja Petra Velikega.
13. marca: 1741. * Cesar Jožef II. — 1832. * Pisatelj Josef Marn v Štangi nad Litijo. — 1848. Na Dunaju počti vstaja; ministra Metternich in Sedlnicky odstopita. — 1881. Nihilisti umore carja Aleksandra II.

Godovi prihodnjega tedna:

7. Tomaž, Kosana, Svedorad; 8. Janez, Bo-din; 9. Franciška, Bojka, Danimir; 10. 40 muče-nikov, Dragoci, Stana; 11. Herakliji, Radoja; 12. Gregor, Božana; 13. Rozina, Svetovid, Roža.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

12. v Radovljici (za živino) in v Kamniku.

V Kranju, dne 6. marca 1909.

Finančni minister predloži državnemu zboru dne 11. marca zahtevo, da sme izdati za 220 mi-lionov kron zakladnih listov, veljavnih za tri leta. To se pravi: Država si izposodi 220 milijonov po kurzu 97/30 odstotka; namesto 220 milijonov dobi torej samo 214/06 milijonov, v treh letih pa mora vrniti vseh 220 milijonov. Obresti bo morala plačati 4% na leto. Konsorcij, ki bo dal denar, je sestavljen iz poštne hranilnice, Rotšildove trdke in dunajskih bank. Denar bo torej zelo drag in ljudstvo bo moralo zopet globoko poseči v žep. Posojilo hoče vlada najeti, ker je porabila gotovino za vojne izdatke, katerih pa parlament še ni dovolil. O tem gospodarstvu bo treba še govoriti.

Italijanski državnozbornski poslanci namera-vajo takoj v začetku zopetnega zasedanja državnega zbora z vsemi silami forsirati italijansko vse-učiliško vprašanje — in sicer hočejo imeti vseučilišče v Trstu. Ako ne bo šlo drugače, se vloži nujni predlog in če se bo vlada temu nujnemu predlogu upirala, bodo Italijani v zvezi z drugimi strankami obstruirali.

Franciškanom v Bosni in Hercegovini, ka-tere bi sarajevski dr. Mandić rad spravil v bo-senski sabor, je dal papež na znanje, da jim pre-poveduje, sprejeti kakršenkoli poslaniški mandat.

V ruski dumi je bila velika debata zaradi Azevove afere, v katero je posegel tudi ministrski predsednik Stolypin, ki je dejal, da je bil Azev samo tajni policist. O tem, da se je ta «tajni po-licist» udeležil atentatov proti Plevjeju in velikemu knezu Sergeju, je molčal. Sploh je hotel vso stvar prikazati kot prav nedolžno. Večina je spre-jela njegovo izjavo na znanje.

Angleški vojni proračun za leto 1909 zahteva 27,435.000 funtov. Angleški funt je približno 24 kron. V Indiji se poveča vojska, ki je doslej štela 799.610 častnikov in mož, na 804.973. Tako je militarizem povsod nenasičen.

Na španskem je demisioniral vojni minister. V liberalnih krogih mislijo, da bodo sledile še druge demisije.

Perzijski šah je brzojavil perzijskemu posla-niku v Carigradu, da namerava, zopet vpeljati ustavo, če se mu zajamči varnost življenja. Po-slaniku daje nalog, naj stopi v pogajanje z revo-lucionarji.

Vabilo

SHODU

ki ga priredita

gg. deželna poslanca dr. Janko Vilfan in Josip Turk

7. svečana 1909 ob 11. uri dop.

v prostorih gostilne „pri Bastlu“ v Trzinu.

SPORED:

Dr. Janko Vilfan poroča o zasedanju deželnega zbora.

Josip Turk o vprašanju slovenskega vseučilišča.

Novičar.

Shod narodno-napredne stranke v Škofji Loki se vrši v nedeljo, dne 14. t. m. in ne jutri, kakor napačno poroča včerajšnji «Slovenski Narod».

Volitve v predstojništvo delavske zavaroval-nice zoper nezgode v Trstu se vrše dne 31. marca 1909, in sicer iz delavske skupine VI. kategorije. Voliti je enega člana in enega namestnika. Slo-venska kandidata sta: Anton Jeriha, delavec pri Devici Mariji v Polji, za člana; Fran Gomišček, poslovodja v Solkanu, za namestnika. Treba napeti vse sile, da prodremo zopet v tej skupini in s tem damo najboljši odgovor na ukrep, s katerim se je razveljavila izvolitev naših dveh, decembra meseca izvoljenih kandidatov. To pot volijo samo deloje-malci! Glasovnice so gospodarji zavarovanih podjetij že prejeli. V ta namen, da se volitve izvrše zado-voljivo in koristno za naše gospodarske interese, se je dogovorilo skupno postopanje. Obračamo se zategadelj do naših interesentov s prošnjo, da bla-govoljijo čimprej doposlati prejete glasovnice na naslov: Josip Lenarčič, zbornični predsednik v Ljubljani. Glasovnice mora podpisati gospodar in pa en delavec ali uradnik dotičnega podjetja. — Za skupni odbor za deželo Kranjsko: Josip Lenarčič, zbornični predsednik; dr. Janez Krek, državni po-slanec.

Na naslov deželne vlade kranjske. Pišejo nam: Zagotovljena je bila nam kmetovalcem dr-žavna podpora, provzročena po lanskim suši. Kli-cala so nas županstva, da se imamo zglastiti za dobavo krme in krmil po znižani ceni, katere se bodo kupile s to podporo; tudi je bilo razglašeno, da se imamo zglastiti pri župniščih, kar pa po našem mnenju ni nikdar pravilna zahteva. V nadi smo bili, da nam bode ta državna podpora, ki je bila odmerjena za Kranjsko, kaj dosti hasnila v naši stiski, pa žalibog bili smo varani. Kakor vemo z gotovostjo, je bila občina Mavčiče, ki ima najbolj prodnata tla, skoraj izmed vseh občin v kranjskem okraju najhujše prizadeta od suše. Zglasili so se večinoma vsi posestniki za dobavo sena in krmil po znižani ceni; dobilo je pa le kakih 8 ali deset posestnikov nekaj sena, vsi drugi smo bili prezrti. Čakali smo kakor stari očaki pred peklom odrešenja in vendar po dolgem čakanju smo bili obveščeni po županstvu, da do-bimo krmila v vsej naročeni množini, sena pa le polovico, kolikor je bilo naročenega, in ker nas je še list «Domoljub», na katerega resničnost ni dvoma, obvestil, da dobe vsi tisti, ki so se pri pristojnih županstvih zglastili, vso naročeno mno-žino krmil, sena pa polovico, postali smo mirne krvi v nadi, da se bliža odrešenja dan 17. febru-erja t. l., da pridejo krmila in seno, kakor se nam je od županstva naznanilo. Prišel je zaželjeni dan, 17. februar, sena in krmil še za nas ni. Ker se taka stvar lahko nekaj zakasni, smo potrpežljivo čakali, potem je prišel pustni pondeljek in takrat smo izvedeli, da kmetovalci v občini Mavčiče ne dobimo ničesar! Kakor strela z jasnega, nam je prišlo to obvestilo, ter poizvedovali smo za to vzrokov. Razočaranje je bilo grozno, a prav času primerno, ker so nas imeli za pustne norce. Navadno in običajno je, kadar se kaka državna podpora deli med državljani, da c. kr. vlada deželna s pomočjo okrajnih glavarstev sporazumno s podrejenimi občinami razdeli določeno podporo; kar je tudi pravilna pot. Opravičeni in prisiljeni smemo vprašati, je c. kr. deželna vlada pravilno postopala, da je dala «Gospodarski Zvezi» moč razdeljevati to podporo? Ta «Gospodarska Zveza» je politično društvo klerikalnega kalibra, pri katerem vodstvu odločajo osebe, ki ne stojijo na vzvišenih mestih, kakor organi c. kr. okrajnih glavarstev, kateri se ne smejo ozirati ne na eno in ne na drugo stran pri delitvi podpor. Krivica se bode godila marsi-kateri občini pri tej delitvi in kdo nosi odgovor-nost za tako krivično postopanje? Dragi kmeto-valci, premislimo in presodimo te naše dobrotnike, ki se nam v slučaju volitve ponujajo in vsiljujejo z svojo pravičnostjo, ko prečitamo tele vrste: Se-danji župan občine Mavčiče je bil zgolj s pomočjo sedmih dušnih pastirjev z velikim trudom postav-ljen na županski stol kot vdan pristaš klerikalne stranke. Stara prislovica pa pravi, da ima vsaka glava svojo pamet in tako ima mavški župan tudi nekaj svojih nazorov, izmed katerih so nekateri na pravem mestu, kakor sledeči, ki ga je stavil pri oddaji mandatov za deželni zbor. Ko je S. L. S. postavila prof. Jarca za kandidata, se je on temu protivil in zahteval, da naj ljudstvo odloča o tem. — Slepo se ni vdal volji, katera izhaja iz Ovi-jačeve hiše, in speljan je bil na led od lastne stranke za kazen nepokornosti in nam občanom pa odtegnjena potrebna pomoč, kar se ne bi bilo zgodilo nikdar, ko bi deželna vlada ne bila vse akcije dala «Gospodarski Zvezi» v roke.

Slovenski učni jezik na kranjskih gimna-zijah. Kakor se poroča, je dovolilo ministrstvo, da se uvede polagoma, in sicer v kolikor je na razpo-lago novih slovenskih učnih knjig in pripomočkov na dosedaj dvojezičnih kranjskih gimnazijah slo-venski učni jezik. Tako se bode poučeval že v prihodnjem šolskem letu veronauk v petem raz-redu in grščina v tretjem razredu v slovensčini. Obenem pa se pomnoži tedensko število nemških ur v prvih 2 razredih od 4 na 5 in v tretjem raz-redu od 3 na 4 ure.

Imenovanje. Tajnikom jamske komisije v Pestojni je imenoval poljedelski minister znanega raziskovalca kraskih jam gospoda G. And. Perko iz Škofje Loke.

Vražja misel. Kakor smo že zadnjič poročali, priredi danes zvečer »Dramatični odsek« Narodne Citalnice na našem odru burko v starih dejanjih »Vražja misel«. Igra je ena izmed najboljših. Smešen prizor se vrsti za smešnim prizorom in gledalec ne pride iz presrečnega smehu. Naj v naslednjem podamo kratek obris dejanja. I. dejanje: Stari hišni posestnik Slana hodi razdražen po sobi gorindol. Prišel je na to, da ga njegova mlada žena Friderika vara. Da se izogneta temu, odpotuje z ženo in hčerjo Emo ter izroči vse svoje stanovanje nečaku, medicincu Ernstu Slumu. A ta se nahaja v denarnih stiskah in zato se uda zapeljivi misli, ki mu jo vcepi Vrana, da bi oddala stanovanje posamič. Prvi najemnik je g. Avgustin Sibica, glasbeni ravnatelj, nervozen do skrajnosti. Celo sum, ki ga napravi gladjenje pliša, ne more slisati. Ernst mu da zato dva antifona, ki si jih vtakne Sibica v ušesa ter ne sliši tako čisto nič. Drugi najemnik je Julij Maček, drobnjar, ki prekani vse ljudi in nikjer nič ne plača. Kot tretja pride operetna ljubiteljica Fifi Oritanska in kot četrti rodbina Ljubina, obstoječa iz Adalberta Ljubina, njegove žene Veronike in hčerke Eve. V strašnem dirindaju, ki ga napravijo Maček, Fifi in Sibica, se konča I. dejanje. II. dejanje: Ernst se je zaljubil v Evo, ker je pa Ema že zaljubljen, premišluje, kako bi ji to povedal. Pride Ljubi in prosi, ako sme kaditi. Veronika mu tega namreč v stanovanju ne dopušta. Pri tej priložnosti se seznani s Fifi in se ji ponudi, da ji plača nek račun, če mu ona zapoje kuplet iz operete »Mrtva srca«. Kako se pa vstrasi, ko izpozna, da znaša ta račun 240 K. Sam ima pa še samo kakih 200 K. Ne preostaja mu drugega kakor zastaviti ženino biserno verigico. Medtem pride čevljarški mojster Pop in hoče zarubiti Mačka. Vrana se zoperstavlja a Ernst ga odrine od vrat in — vidi, da je Eva v sobi. Tudi on brani sedaj vstop in plača raje sam stroške za Mačka. A Veronika sili in hoče na vsak način vedeti, kdo je v sobi. Potem pride še vdova Majerjeva, ki ji je Maček zapeljal hčer ter ostal stanarino dolžan. Ko se Majerca prepriča, da je Eva le po naključju prišla v Mačkovo sobo, odide. Eva in Ernst hočeta sedaj hitro v svojo sobo, a Veronika in Ljubi jih presenetita. Končno pride še Fifi iz svoje sobe v kostimu iz »Mrtvih src«; da bi ga Veronika ne videla, potegne Ljubi prti iz mize, zakrije tako Fifi in vpraša nedolžno, če je to svila ali volna. III. dejanje: Ljubi je povabljen na zajutrek s Fifi. Da si to omogoči, piše svoji ženi nepodpisano pismo, da ima danes ljubavni sestanek. Žena gre res tja, da bi ga zasačila. Med tem pa pijančujeta Vrana in Sibica. Ernst pride, da poišče zapeljivca, pa dobi brzoglav, ki mu naznanja, da se vrne njegova teta Friderika. Odpraviti mora torej najemnike in prične s Sibico in Fifi. Ko sedi pri Fifi, ga zaloti Eva, in misleč, da jo z drugo vara, se mu odpove. Medtem pride Veronika in ker ni našla Ljubina, je prepričana, da je nedolžen. Ko ji Eva pove, kaj je doživela z Ernstom, je zasigurana, da je pisal tisti anonimen list Ernst in Ernst, ki misli, da mu Ljubi pomaga sprazniti stanovanje, prizna, da je res pisal on pismo in prosi odpustitja. Eva pa obstoji na tem, da mora Fifi iz hiše in Veronika razklada Ljubinu načrt, kako bi Fifi odpravili. Dvori naj ji, ona ju preseneti in napravi škandal. Ljubi res poskuša to, a prežgodaj vstopi Ernst, ki o tem načrtu nič ne ve in izda tako poslušajoči Veroniki, da je bil Ljubi tisti, ki je pisal pismo. IV. dejanje: Veronika se misli pustiti ločiti. Zato je Adalbert mrtev. Nenadoma pa pride Friderika in Ema in sedaj izve Ernst, da ljubi Ema Gezarja pl. Viseca in ne njega. Ko odideta v svojo sobo, vstopi Slana, ki je odpotoval ne da bi žena to vedela, k Ernstu. Da se reši namisljenega ljubimca svoje žene, misli prodati hišo. Ker vstopi Cerar in ko pride na to se Ljubi, se Slanu končno razjasni situacija. — Kakor rečeno, ima igra vse polno komičnih in drastičnih momentov in vse dejanje se plede enostavno in naravno. Vloge so v najboljših rokah in vsa igra dobro nastudirana. Tudi v sceničnem oziru se je napravil nov salon. Tako se je vse preskrbelo, da uživa cenjeno občinstvo lep večer. Igra se po navlija jutri popoldan kot ljudska predstava pri znižanih cenah.

Prešernova kočna na Stolu. Kranjska podružnica »Slov. plan. društva« priredi izvanredni občni zbor v torek 9. marca, ob poldevetih zvečer v prostorih gostilne gospe Marije Mayrjeve. Ker je na dnevnem redu zelo važen razgovor o novem načrtu in proračunu za gradnjo Prešernove kočne na Stolu, je zaletli najboljše udeležbe.

Med elganl. V našem poročilu o maskaradi telovadnega društva Sokol v Kranju je po neljubem naključju izostalo nekaj mask, ki se jih je moralo imenovati naravnost krasne. Tako je bila žena cigana barona naravnost divna ciganka (Jelica Mayr). Original je bil tudi g. M. Crobath, ki je bil istotako maskiran kot ciganka.

Orkester »Sloga« v Kranju priredi v četrtek dne 18. t. m. koncert na čast vsem Jožicam in Jožkam v dvorani »Narodne citalnice« v Kranju. Koncert se vrši pri pogrjenih mizah pod vodstvom g. Vilka Rusa. Vabila se ne bodo raz-

posiljala, le čitalniški člani se obvestijo po poli; sicer pa vsakdo dobro došel! Natančneje poročilo priobčimo prihodnjič. — Tako nam bo zopet enkrat priložnost dana, da slišimo naš vrli domači orkester, ki je res le rezultat neumornega in napornega dela in študija posameznih gospodov. Upamo torej, da bo čitalnična dvorana mnogo premajhna, da sprejme vse one, ki pridejo poslušati našo vrljo »Slogo«.

Kmetijska podružnica se je ustanovila v Smartnem pri Kranju. Jutri v nedeljo bo predaval po popoldanskem cerkvenem opravilu v ljudski soli ravnatelj c. kr. kmetijske družbe, gospod svetnik Gustav Pirc o umetnih gnojilih, o njih porabi ter o gnoju in gnojenju sploh. Ker je ravno gnojenje eno izmed najvažnejših vprašanj v gospodarstvu, vabi smartinska podružnica razum udov tudi sosednje posestnike iz okolice k temu imenitnemu predavanju.

Šolske vesti. Za suplentko na soli v Škofji Loki je imenovana gđ. Amalija Poljanec, za časno učiteljico istotam pa je imenovana gđ. Marija Piskur.

V Naklem imamo sedaj neko Ivano Poljanec, ktera se je učila v Ljubljani za bolniško postreznico in ima sedaj v nakelski okolici pravcato bolniško prakso, tako da se po vaseh kar vozi k bolnikom. Čujemo, da je pred kratkim v neko lekarno poslala na listek napisan recept za morfilj in za sublimat, torej za sredstva, katera bi bila v rokah take babnice naravnost nesreča za ljudstvo. Zadnjo sredo zvečer je bila klicana k neki ženi, ki je imela krvotok. Šele čez štiri ure je poslala po zdravnika. Proti ljudem se je izrazila, da se je ta žena najbrže prehladila in da be žena skoro okrevala. Prišedši zdravnik je konstatiral splav. Baje hodi ta tercijska s skrajno zabitim obrazom zdraviti stare ženske tudi v Kranj, kjer so v neki hiši odslavili zdravnika, čes, da se ona lahko zdraviti hodi. Nedavno tega je neki mož pretepal svojo ženo, ki je bila precej poskodovana na glavi. Ta kunštna »paderca« jo je obvezovala vsaki dan in oblasti niso nič zvedele za to poskodbu. Če bo delala tako naprej, se bo prikril marsikateri zločin. Poljančevi pa bo to tudi dobro neslo. Ljudje pravijo, da je v šestih tednih napravila doktorat v ljubljanski bolnici. Premetena mora biti ta Poljančeva vsekakor, ker se je naučila v šestih tednih toliko, kolikor zdravniki v 17 letih.

Gljpkarska šola na Trati je od c. kr. ministrstva potrjena ter prične delovati koncem tega leta. Šola je ustanovljena v gmojni napredek občine. Upati je, da se bodo ublažila sčasoma tudi srca tistih občanov, katerim zdaj ta šola ni po volji.

Nabiralniki v oskrbi moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda tu so meseca sivečana nesli K 7435. Gostilne: Joštar K 670, Nova posta K 338, Beksel K 869, Knedel K 221, Stara posta K 4—, Jelen K 1049; kavarne: Jäger K 747, Geiger K 344; gostilne: Jereb K 666, Pogačnik K 103, Mayr. Mayr K 10—, Benedik (Stražiče) K 3—, restavracija pri kolodvoru K 604, avtomat pri Kocmutu K 114. Iskrena hvala, vrljo naprej!

Skril voleum. Glede na to v zadnji številki našega lista priobčeno notico, smo prejeli sledeče pojasnilo, katero v interesu stvari rade volje objavljamo. Na zelo laskavo objavo te zadeve, imam s svoje strani pripomniti, da sem na »skritem voleumu«, kar se tiče opeke, le deloma udeležen. Deloma resnično pa je, da pripravljam na to podjetje slovenske kroge. Ako pridemo do »obsežnih tovarn«, v katerih bo imelo zaslužka več sto delavcev, pokaže najbližnja bodočnost. Gotovo bo smatrati za izvenreden slučaj, ako se naši ljudje enkrat odločijo za kako večje industrijsko podjetje, ki bi jim neslo lepe novce. Dosedaj tega čudeža Slovenci še nismo doživeli. Naša opekarna bo donasala 50%, dobička. Za to je garantirano. Naprava tovarne za 12.000 opek na dan, bo stala K 80—90.000, ki naj se vprvo le zajamči. Komur je za stvar, naj se mi čimprej priglasijo. Delež K 500. Torej: pogum velja!

Ivan Fajdiga.

Miklova Zala. Gledališki odsek jeseniškega Sokola priredi v nedeljo, dne 7. marca 1909 v dvorani »pri Jelenu« na Savi za koroške Slovence narodno igro »Miklova Zala«, Začetek ob šestih zvečer.

Ženska ročna dela. C. kr. deželni šolski svet kranjski je sklenil odredbo, s katero se obrača večja pozornost na tista ženska ročna dela, ki so deklicam najbolj potrebna. Pomnožil se bo pouk v šivanju in v popraviljanju perila. Šivanje se bo poučevalo po dve leti na vseh dekliških šolah po dve, oziroma eno uro na teden.

Vila v Vratih. Tik pred Aljaževim domom v Vratih pod Triglavom gradi svojo vilo vladni svetnik primarij dr. E. Šlajmer iz Ljubljane.

Odložil je mandat občinskega svetovaleca podžupan Ljubljane dr. Karl vitez Bleiweis. Bil je 34 let član občinskega sveta, še takrat, ko je bil po večini v nemških rokah.

V Širovnici snujejo slovensko tamburaško društvo. Pravila so menda že potrjena.

Redka kura. Na Potokih pri Javorniku je nekemu posestniku znesla kura en dan tri jajca, drugi dan pa zopet dva. Dobro bi bilo, ko bi druge kure tako dobro nesle, ker so jajca tako draga.

Kmetijski poučni tečaj v Cerkljah, napovedan po deželnem odboru kranjskem, se dne 2. in 3. marca že v drugič ni vršil. Ni sreče!

Radi znanih domišljetkov dogodkov se bil pred tremi leti obojejeni nekateri močje na podlagi nekega starega paragrafa, katerega se je privleklo iz pozabljivosti, na 24 ur zapora, zamo zato, ker so klicali »Zivio«. Prošnja za pomilostenje je bila zavrnjena, kljub temu so slovenski poslanci se posredovali in upati bi morda bilo, da na Dunaju vendarle kaj dosežejo, a vse je prekrizalo deželno predsedništvo, ki zopet pokazalo svoje veliko ljubezen do Slovencev. — Te dni so dobili obojejeni poziv, da morajo nastopiti zapor. Tako bodo zaprti 24 ur, ker so na slovenski zemlji klicali »Zivio«. Da bi se tako prakticiralo proti nemškimi »Holl«-klicem, bi moral biti zaprt marsikateri uradnik. Slovenskih »Zivio« radi teh obsodb se ne zatre, naš »Zivio« bo preživel tudi take obsodbe.

Pustni terek v škofjeloških zaporih. Velik dirndaj je bil na pustni terek v škofjeloških zaporih. Pusten dan je, si je mislilo šest kaznjencev, kaj bomo v zaporih samevali, ko je tako lušno v Zabnici. Hajd, pobegnimo! Pa so zapustili zapore in hiteli pusta praznovati v Zabnico. Ko so za junaški čin izvedeli orožniki, hajd za njimi, pa so se peljali v Zabnico, kjer so dobili begunce; 4 so ubogali orožnike in šli nazaj z orožniki v škofjeloške zapore, dva sta pa pognala pusta do konca in se povrnila »prostovoljno« na pekelnico nazaj v škofjeloško deželo ričeta in neprostovoljne pokore.

Zvižanje kazni. 14letni Josip Kadunc je vrzel 20. septembra kakor lesnik debel kamentek v smeri proti neki vojaški patrulji. Prvo sodišče ga je obsodilo na 14 dni zapora. Državni pravdnik pa je prijavil vzklic in najvišje in kasacijsko sodišče je obsodilo Kadunca v enomesečni zapor. — Tako »sapica« pihlja pod Hochenburgerjem proti Slovincem. Kdaj neki se bodo nemškimi tolovajem in tatovom v Ptuj, Celju in Mariboru zvišale kazni?

Najdene truple. Pri Radovljici so našli truplo nekega dosejete se neznanega človeka, ki je berčel po okolici. Navedenec je okoli 50 let star, bolj velikega, vitkega stasa in črnih las in brk. Kjer ga pogrešajo, naj naznanijo orožništvu v Radovljici.

Družba sv. Cirila in Metoda ima v zalogi mnoge in prav lepih velikonočnih in spomladanskih razglednic. Odlikujejo se po varijacijah, kakor tudi po svoji dovršenosti. Nobena trgovina, bodisi v mestu, bodisi na deželi ne sme biti brez teh razglednic. Čisti dobiček je namenjen brambni in prosveti našega naroda. Vse slovenske trgovce, kakor tudi odjemalce prosimo, da naročajo in uporabljajo v prvi vrsti družbine razglednice, ki se dobe v pisarni družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — Bliža se mlada, vse oživljajoča Vesna, ki bo poklicala slednjo kal v življenje, — o da bi se vzbudilo spomladnim peštrm življenjem tudi v našem narodu novo življenje narodne prebuje in zavednosti!

Kranjskogorska podružnica »Slov. plan. društva« ima v nedeljo dne 14. marca t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih hotela Mangart v Ratačah svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Vpisavanje novih udov. 4. Raznoterosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Nemci bojkotirajo Slovence. »Slov. Narod« piše: Nemec ne prestopi praga slovenske trgovine. To je Nemcu načelo, ki se izvaja s vso doslednostjo. Nemec ne kupi pri Slovencu ničesar. Tako se delali že pred septembrskimi dogodki na tihem. Zdaj delajo takisto. Posebno pozornost posvečajo Ljubljani; v Ljubljani ne dajo Nemci nobenemu slovenskemu trgovcu nič zaslužiti. Navedimo dokaz! Gorenjskih glavnikov se mnogo proda po svetu, tudi mnogo v sosednja mesta. Te trgovine imajo v rokah ljubljanski trgovci, ali nemški trgovci n. pr. s Štajerskega, ki potrebujejo to blago, ne naročajo ga več pri slovenskih trgovcih v Ljubljani, ampak pri nemških, samo da Slovenec posredovalec nič ne zasluži.

Mojstranski level so priredili dne 21. februarja t. l. v gostilniških prostorih hotela »Triglav« v Mojstrani lovski plesni venček, ki se je v spletno zadovoljnost izvrstno obnesel. Hvala za mnogobrojno udeležbo ter požrtvovalnim darovalcem, kar smo imeli pri tem plesnem venčku K 18005 čistega dobička, kateri znesek se je razdelil med 15 ubogih iz Mojstrane in Dovjega. Slavnostni odbor si dovoljuje vsem cenj. darovalcem kot obiskovalcem izreči tem potom najtoplejšo hvalo.

Današnji številki je priložen oglas mestne hranilnice v Kranju.

* * *

Društvo »Zarja« na Dunaju priredi jutri v nedeljo 7. marca t. l. v dvorani »Lehrerhausverein« v VII. okraju, Langegasse 20, zabavni večer.

52 let je hodil v ene in iste brivnice. V mestecu Moudon (Švica) je hodil v tamošnje brivnice 52 let neki tamošnji prebivalec. V tem času je plačal samo za striženje in britje ravno 1893 fankov, a zato mu je brivec obril ravno 13 metrov brade.

Moške obleke sme s dovoljenjem policije nositi neka deklica v Berlinu, ki ima popolnoma moški obraz, kretnje in hojo. Deklico so na ulici večkrat zadržali v sumu, da je preoblečen moški, zato je sklenila raje umreti, nego se dalje nositi žensko obleko. Na večkratne prošnje ji je policija končno dovolila nositi moško obleko.

Deset milijonov za zidanje sol. V Galiciji je blizu tisoč občin, ki dozdaj še nimajo sole. Deželni odbor galiski je sicer vsako leto dajal 400.000 kron podpor za zidanje sol, ali vse to je bilo premalo in zidanje potrebnih sol je le počasi napredovalo. Zato je sedaj deželni odbor sklenil, da si izposodi deset milijonov kron, katere razdeli med občine, da se v kratkem sezidajo potrebna šolska poslopja. Kranjski deželni zbor je tudi najel deset milijonov, a od te vzote ne dobi šolstvo in učiteljestvo niti vinarja, čeprav je kranjsko učiteljestvo v Avstriji najslabše plačano in zaradi tega tudi šolstvo najmanj razvito.

Stanovanje

s tremi sobami, kuhinjo ter z vsemi pritliklinami se odda takoj v najem.

Več se izve pri gospodu Suhadolniku, vrtnarju v Kranju. 81 3-1

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu naznanjam, da sem se vrnil iz Amerike v domovino ter bodem izvrševal kakor poprej

krojaški obrt v lastni hiši šte. 55 v Kranju.

Sklicevaje se na svojo dolgoletno prakso, katero sem si v zadnjih letih še izpopolnil, se usojam slavnemu občinstvu kaj najtopleje priporočati.

79 3-1

S spoštovanjem

Peter Urbanc.

Otroške vozičke

od navadne do najfinejše vrste vedno v zalogi po zelo nizki ceni priporoča

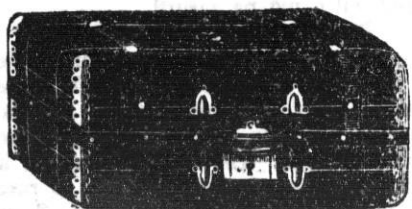
J. Kocmut

trgovina z galanterijo in drobninami v Kranju

83 1

ter vse v to stroko spadajoče predmete, kakor tudi

polovalne in počne kovčke.

Dalje priporočam cenj. damam različne predtiskarije na platno za ročna dela, Juta, Coggess, platna v različnih barvah ter svilu in svilnat garn.

Cene nizke! Blago solidno! Postrežba točna!

Jakob Škaberne posestnik v Rajhenburgu

proda

72 8-2

dobi domače vino.

CENE: Rdeče liter 38 v
Belo " 42 "
Črnina " 50 "

Ceneno češko - posteljno perje!

5 kg novega, oskubenega K 9-60, boljše K 12-1, belo, mehko, oskubljeno, K 18-1 do 24-1, snežnobelo, oskubljeno, K 30-1 do K 36-1. Pošilja franko po povzetju. Zamenja in vzame 68 se nazaj, če se povrnejo poštni stroški. 6-2 Benedikt Sachsel, Lobes 371 pri Plzinu, (Češko).

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzela

s 1. sušcem 1909

zopet sama gostilno

70 3-2

„Restavracije pri kolodvoru“.

Skrbela bodem za dobro pijačo, okusna gorka in mrzla jedila ob vsakem času in točno postrežbo.

Sprejemajo se tudi gospodje na hrano.

S tem se slavnemu občinstvu kar najtopleje priporočam

Magda Rant.

Dva vajenca

se sprejmeta takoj

67 -2

v večjo kavarno v Ljubljani.

Več se izve v kavarni «Prešeren» v Ljubljani.

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom Mastin. Previdni kmetovalci ga primeša k rmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 26 12-6

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Za ognjegasce.

Večje število čelad in sekiric, skoro nove, se prav poceni prodaja.

Kje? pove upravništvo «Gorenjca». 65 3-3

Naprodaj so 3 posestva!

Eno posestvo je v

69 3-2

Čirčičah

pri kojem je 6 mernikov posejanega, mal vrt, hiša, hlev, klet, pod; vse je zidano pred petimi leti. Cena temu posestvu je K 5000, na njem lahko ostane K 1000.

Drugo posestvo je v

Otočah

v posestvu se nahaja hiša, hlev, kozolec, pod. Vse je precej v dobrem stanu. Zraven je okroglo 22 mernikov posejanega, lep, velik sadni vrt, dva dobra travnika in en lep s smrekami zasajeni gozd. Najbolj oddaljena parcela je 5 minut. Cena posestvu je K 12.000.

Tretje posestvo obsega blizu 32 oralov zemlje, njiv, travnikov in gozdov, pri katerem je hlev čisto nov, hiša pa je le nekoliko za popraviti. Cena temu posestvu je K 12.000.

Kdor želi bolj natančnega pojasnila, naj se obrne do Konces. posredovalnice v Kranju na Glavnem trgu. K pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

Kdor

hoče sebe ali svoje otroke oprostiti

kašlja

hripavosti, katara, zastizenja ustnega katara, krčevitega in oslovskega kašlja, naj kupi zdravniško preizkušene in priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami.

18 24-18

5500 notarsko overoverjanih izpričeval.

Zavoj po 20 in 40 vin. — Doza za 80 vin.

Dobiva se v: Lekarni v Trbiču.

V Newyork

Canado

Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!!

12 52-30

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta.

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Svoji k svojim!

20 52-48

Staroznana narodna tvrdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30—50 vin. liter; potem s pilsenjskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivinjskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovoem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franko goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Steckenpferd lilijino mlečno milo

58 42-4

Najmilejše milo za kožo :: kakor tudi za pege. ::

Dobiva se povsod.

40 do 45 metrov ostankov. Priložnostna poudba.

Velika množina barhenta za obleke, flanela za bluze in srajce, cifra, oksforda, platna za brisalke in perilo, ostanki za posteljno perilo, vsak ostanek najmanj 4 m dolg, vse dobro pralno, la. kakovosti se razproda radi opustitve vzorcev.

1 zavoj na poskušnjo 15 kron.

40 do 45 m izbrano

Za vse, kar ne ugaja, se vrne denar.

Karel Kohn, thalnos platna u Nachod šte. 28. :: Češko.

64 3-3

Frano Omerša v Kranju prodaja dobro in po ceni železno in špacerijsko blago, vlitte kotle Maria Zell, orodje za obrt, gospodinjstvo in kmetijstvo, fino olje, verona riž, praženo kavo, barve oljnat in suhe.

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
ateljje za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata
svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacija s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljše kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-3 52—50 redbah p. n. gg. zdravnikov.
Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.
Galvanični poniklovani zavod z obratom na motor.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 76 52—3
valjični zastori (Rollbalken).

Svoji k svojim!

Prodaj več tisoč komadov

strešne opeke

iz samega portland cementa zase izdelanega. Sprejemam naročila za vse vrste betonskih izdelkov n. pr. stopnice, bangarje, korita za živino in za vodnjake, okvirje za nagrobne krste i. t. d. Izdelujem tudi žične ograje s cementnimi stojali ali verjemi.

9 18

Ivan Waland, posestnik

Hlebce pri Lescab, Gorenjsko.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

16 52—44

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporočata

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Loterijska srečka dne 27. februarja t. l.
Trst 29 55 6 67 16

Od c. kr. namestništva oblastveno dovoljeni urad za revizijo in reklamacijo tovarnih listin vseh vrst in pisarna za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh tovarnih listin proti 30% deležu najdenih diferenc.

Doposljite nam torej takoj franko vaše tovarne listine letošnjega leta in v treh dneh dobite poročilo o rezultatu revizije.

14 52—16

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin
Izdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar ul. 7

77 52—7
Dobri se
v
lekarne
stojijo

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 10 52-9

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporočata svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranila korenino, z ali brez nabna plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

78 52—8

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

Slavnemu občinstvu se uljudno priporočata
dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena
modna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana
v stari Souvanovi hiši na Mesnem trgu št. 22.

80 43—1

Veletrgovina

galanterijskega, norimberškega, modnega in drobnega blaga

Anton Adamič, Kranj, Glavni trg

priporočata

4 18—9

za spomlad svojo dobro sortirano zalogo ravno došlih predpasnikov, modernih ženskih pasov, najpripravnějšíh modrcov, fine vlasne garniture, kravate, srajce, ovratnike, prsnike, zapestnice, nogavice in sploh vse v to svrhu spadajoče potrebščine.

Glavna tovarniška zaloga otroških vožličkov, potovalnih kovčegov (za Ameriko), košaric in najnovejših tržnih tašk.

OPOMBA. Radi velikih nakupov raznega blaga so cene znatno nizke in brez konkurence.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Kranjot k Krajnou!

20/IX
1908

GAJ

Velezaloga.

Pecco, Pecco orang,
Ceylon, Assam, Java,
Ceylon Souhong, Man-
darin, i. t. d.

Fino pecivo za čaj:

A m o r in druge vrste.

Zdravko Krajnc, Kranj

23 13-14

SVOJI K SVOJIM!

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52—81

Gostilna Cofišče

na Šmarjetni gori

se odda

74 3-2

takoj v najem.

Ponudbe na „Društvo za tujski promet in
olepiavo mesta Kranja in okolice“ v Kranju.

**Zobozdravniški
Zobotehniški :: atelje
dr. Edvard Globočnik**

v Kranju

1 52-26

Je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu
na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

Nova zaloga vina!

Podpisani naznanjam, da sem otvoril

v svoji lastni hiši števil. 10

v Kranju

Kokriško predmestje

**zalogo istrskega, vina belega
in rdečega, lastnega pridelka.**

Liter stane 32 vinarjev na debelo od
:: 56 litrov naprej. ::

Kdor mi more dokazati, da nimam pristnega, na-
ravnega vina, se zavežem, dotičniku plačati 4000 K.

S spoštovanjem

FRAN ZOHIL

veleposestnik vinogradov
v Žminju (Istra).

28 15-10

B. Z. S. 33 : 186.

75 -1

Slovinci, ne zablite družbe
SV. CIRILA IN METODA!

Zaloga vsakovrstnega
● **lesenega, železnega** ●
in poblazinjenega pohištva
Puc & Comp.
v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

5 52-34

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter
optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.
Priznano izborno blago.

Mestna hranilnica v Kranji

Splošni rezervni zaklad
185.000 kron

Posebni rezervni zaklad
3.300 kron.

42 26-6

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih
vlog 4.497.000 kron, posojil na
zemljišča 2.725.000 kron ter po-
sojil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v
Kranju uraduje na rotovžu vsak
delavnik od 8. do 12. ure dopoldne,
ob smanjih in trdnih dneh pa tudi
od 2. do 4. ure popoldne.

obrestuje hranilne vloge po

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti
pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne
da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega
zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim promoženjem
in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge res
varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča
denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na
primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako
plačuje vsakega pol leta po 3 krone.